

การศึกษาแนวทางการดำเนินงานในโรงเรียนต้นแบบตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง :

กรณีศึกษาโรงเรียนแม่พริกวิทยา อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง

The Study of The Method Success Managing The Ideal School Based on Sufficiency Economic Philosophy : The Case Study of Mae Phrik Wittaya School, Amphor Mae Phrik, Lampang Province
ภูริต กันธชุมภู และคณะ

โรงเรียนแม่พริกวิทยา อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง

อาจารย์ที่ปรึกษา ประภาพรรณ อุ่่นอบ, ศษ.ค.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงาน ปัจจัยที่ส ับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานในโรงเรียนต้นแบบตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนแม่พริกวิทยา อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และ การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอโดยการบรรยายเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า

แนวทางการดำเนินงานในโรงเรียนต้นแบบตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถจำแนกออกเป็น 3 ช่วง คือ 1) ช่วงเริ่มต้น 2) ช่วงเรียนรู้ ฝึกฝนและเติบโต 3) ช่วงสืบสานและถ่ายทอด โดยปัจจัยที่สนับสนุนในการดำเนินงาน ได้แก่ ภาวะผู้นำและระบบการบริหารจัดการที่ดี การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านบริหารทั่วไป การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียนมีเอกลักษณ์ที่ โดดเด่น การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลายสอดคล้องกับสภาพภูมิสังคมและส่งเสริมให้บุคลากรได้ประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตการปฏิบัติหน้าที่ตลอดจนการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ได้แก่ กระบวนการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตลอดจนการนำผลการติดตามมาพัฒนาการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น การระดมทรัพยากรจากภายนอก การมีส่วนร่วมของบุคลากร นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนในการจัดกิจกรรม

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยได้รับความรู้ใหม่เกิดการเรียนรู้และเกิดข้อค้นพบในประเด็นหัวข้องานวิจัยสำหรับการศึกษาต่อยอดจากการทำวิจัยในครั้งนี้ เช่น การสร้างอุปนิสัยพอเพียงให้กับผู้เรียน การบริหารการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และผลที่มีต่อพฤติกรรมของนักเรียน โรงเรียนแม่พริกวิทยา อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง

คำสำคัญ : แนวทางการดำเนินงาน/ โรงเรียนต้นแบบ/ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

The Study of The Method Success Managing The Ideal School Based on Sufficiency Economic Philosophy : The Case Study of Mae Phrik Wittaya School, Amphor Mae Phrik, Lampang Province Purit Kantachompoo and Etc.

Mae Phrik Wittaya School, Amphor Mae Phrik, Lampang Province

Advisory Committee: Praphaphan Un-ob, Ed.D.

Abstract

This research is a qualitative research to study the method success managing, supporting and obstacle factors of the ideal school based on sufficiency economic philosophy of Mae Phrik Wittaya School Amphor Mae Phrik Lampang Province . The example in this research were the school director, teachers, students, and all stake holders. The data has been collecting by interview, group discussion and document studying. The data analysis was a content analyzing and presenting by describing the result as follow:

The method of managing ideal school where based on sufficiency economy philosophy divided into 3 the stage : 1. Beginning State 2. Growing and Success State 3. Conveying and Distributing State which supported by the factors of leadership of the director, achieved managing system, well participated in academic planning, financial plan, human managing, local curriculum composing which harmonized with the unique learners' life style, the variety of learners' activities that serve the social and economic status where as enhance them to use adapted impact sufficiency economic philosophy in real life and promote learners' family to participate school activities as well.

The obstacle factors were an assessment and evaluate of the out come of processing system, using the analysis result to improve the managing to be better, using all resources inside and outside to participate school activities by all stake holders.

This research shows the valuable results for the educators to study more further an interesting issue such as “Building Learners' Behavior Based on Sufficiency Economic Philosophy”, “Education Administration in Sufficiency Economic Philosophy Based”, “The Affect to Learners' Behavior of Mae Phrik Wittaya School Amphor Mae Phrik Lampang Province”.

KEY WORDS: The Method Success Managing/ The Ideal School/ Sufficiency Economic Philosophy

บทนำ

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระราชดำริ ซึ่งเน้นถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไป ในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในภายนอก ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานทางจิตใจของคน ในชาติให้มีความสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

ดังนั้น ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาซึ่งถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับให้ดำเนินไป ในทางสายกลาง เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งภายใต้สภาวะการณปัจจุบัน หลายหน่วยงานทั้งของภาครัฐและเอกชน ได้น้อมนำหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางแก้ไขปัญหา และปรากฏความสำเร็จเป็นรูปธรรมมากขึ้น

จากความมุ่งหมายและหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในหมวด 1 มาตรา 6 ว่าด้วยการจัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข กระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะหน่วยงานหลักในการพัฒนาคนและสร้างเยาวชนให้มีคุณภาพของประเทศ ได้ตระหนักและเห็นคุณค่าในภารกิจดังกล่าว จึงมีนโยบายที่จะสร้างกระบวนการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง โดยอัญเชิญมาใช้เป็นหลักในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพสามารถพึ่งตนเองได้ คนส่วนใหญ่พอมี พอกิน พอใช้ พออยู่ในการดำเนินชีวิต โดยใช้หลักความพอประมาณ การคำนึงถึงความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และมีคุณธรรมกำกับความรู้เป็นกรอบในการดำรงชีวิต และเป็นพลเมืองดีของชาติ จึงได้ร่วมกับคณะอนุกรรมการ ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) สร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในวงการศึกษาเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมกับบทบาทภารกิจของแต่ละบุคคล และปลูกฝังปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำรงชีวิตให้ ยึดบนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนนำไปสู่การปรับแนวทางการพัฒนาด้วยการกำหนดนโยบายด้านการศึกษาโดยนำปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างสถาบัน การศึกษา สถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนา และองค์กรภาคส่วนต่าง ๆ ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษา

สถานศึกษาในฐานะที่เป็นองค์กรหลักมีหน้าที่จัดการศึกษาสร้างคนให้มีความรู้ในการศึกษา ต่อ และประกอบอาชีพ เป็นแหล่งขัดเกลาทางสังคม (Socialization) ให้คนมีความรู้ ความเชื่อ เจตคติ และพฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสม ตลอดจนถ่ายทอด ปลูกฝัง และสร้างค่านิยมทางสังคมให้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก ได้ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติในชีวิตประจำวันทั้งในโรงเรียน ที่บ้าน และในชุมชน เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนซึ่งเป็นกำลังของชาติในอนาคต ให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และระบบเศรษฐกิจที่เน้นความรู้เป็นฐานควบคู่กับการแข่งขันกันอย่างรุนแรง ซึ่งนักเรียนจะต้องเผชิญในอนาคต ดังนั้นหน้าที่ในการจัดการศึกษาสร้างนักเรียนให้มีความรู้และทักษะชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริงได้นั้น สถานศึกษาต้องจัดการศึกษาให้ครอบคลุม ทั้งกลุ่มนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ด้วย (โรงเรียน เชียงแสนวิทยาคม, 2549-2550: 1-2)

โรงเรียนแม่พริกวิทยา เป็นหนึ่งในโรงเรียนแกนนำในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ได้รับป้ายสถานศึกษาพอเพียงเมื่อปี พ .ศ. 2550 ดำเนินการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนำสู่การปฏิบัติ การประยุกต์หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงใน การดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนมีดังต่อไปนี้ ด้านการบริหารจัดการ ผู้บริหารสถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการกำหนดนโยบายและแนวทางการจัดการศึกษาโดยใช้ เป็นหลักในการบริหารจัดการและประสานกับทุกภาคส่วนในการใช้ทรัพยากรทางด้านบุคลากร งบประมาณ สภาพแวดล้อม อย่างคุ้มค่า เป็นประโยชน์สูงสุดเพื่ อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพและสามารถพร้อมรับกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้ ด้านการพัฒนาบุคลากร โดยการให้ความรู้และทำความเข้าใจกับคณะครูและบุคลากรในโรงเรียนตลอดจนปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในโรงเรียน ครูและบุคลากรในโรงเรียนได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และมีความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจนสามารถที่จะถ่ายทอดให้กับนักเรียนได้ นอกจากนั้นยัง ได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบูรณาการเข้ากับแผนการจัดการเรียนรู้ อย่างน้อย 1 หน่วยการเรียนรู้ และโรงเรียน ได้จัดกิจกรรมการอบรมพัฒนาครู เช่น อบรมให้ความรู้เรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประชุมเชิงปฏิบัติการ การถอดบทเรียน การ นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบูรณาการสู่กระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้ทุก

กลุ่มสาระการเรียนรู้ได้จัดกระบวนการเรียนการสอนโดยสามารถให้ครู และบุคลากรถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียน ได้เข้าใจและจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สอดแทรกในเนื้อหา ของ ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีความพอดี และพอประมาณ สามารถนำสิ่งที่ใช้แล้วนำกลับมาใช้ใหม่ ทำให้นักเรียนมีความรู้เรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ด้านการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทำให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงและสามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ด้านสภาพบริบททั่วไปของโรงเรียน โรงเรียนแม่พริกวิทยา มีการพัฒนาสภาพแวดล้อม สภาพภูมิทัศน์ของ โรงเรียนให้มีบรรยากาศที่กระตุ้นต่อการเรียนรู้ของนักเรียน และมีการจัดแหล่งเรียนรู้โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นักเรียนมีการพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจและสติปัญญาสูงขึ้น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ด้านความร่วมมือของชุมชน มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน และองค์กรภายนอก โดยได้เชิญบุคลากรในชุมชนมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียน นอกจากนี้ยังได้ขยายเครือข่ายไปยังสถานศึกษาใกล้เคียงในเรื่องการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาภายในโรงเรียนแม่พริกวิทยา ได้ดำเนินการขับเคลื่อนอย่างเข้าสู่ปีที่ 3 ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ปียะพร พูลเพิ่ม (2551) ศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมความสำเร็จในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารสถานศึกษาต้องจัดทำหลักสูตรเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่การเรียนการสอนให้เห็นภาพชัดเจนและเป็นรูปธรรม มีการวางแผน กำกับติดตามประเมินผลให้มีการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปสอดแทรกในรายวิชาที่สอน หรือจัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ ควรส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง และนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม กำหนดบทบาทของครูให้ครอบคลุมชัดเจน ควรวางตัวบุคคลให้ถูกกับงาน ควรบริหารงบประมาณให้เป็นไปตามแผนงาน โครงการตามลำดับก่อนหลังให้ชัดเจนและยึดแนวทางสายกลาง ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ ทั้งถึงทุกงาน และมีการควบคุม ควรวางแผนและติดตามการใช้ทรัพยากรในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด และอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการดำเนินงานตามกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ และสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2550) กำหนดความเชื่อมโยงของ แนวทางการนำ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา ได้แก่ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการ

สอน คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ ของผู้เรียน การจัดระบบบริหารจัดการ การจัดบรรยากาศและ สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา และการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

จากผลการดำเนินงานในโรงเรียนต้นแบบตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของ โรงเรียนแม่พริกวิทยา อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง ที่ผ่านมาทำให้คณะผู้วิจัยสนใจจะทำการศึกษา แนวทางการดำเนินงานในโรงเรียนต้นแบบตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษา โรงเรียนแม่พริกวิทยา อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย จะเป็นประโยชน์ต่อการ ปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานในโรงเรียนแม่พริกวิทยาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนได้องค์ความรู้ใหม่ในการนำไปขับเคลื่อนการดำเนินงานในโรงเรียนต้นแบบตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

วัตถุประสงค์ของการทำวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานในโรงเรียนต้นแบบตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนแม่พริกวิทยา อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่สนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานในโรงเรียนต้นแบบ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนแม่พริกวิทยา อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในลักษณะของ กรณีศึกษา กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำแนกออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนแม่ พริกวิทยา จำนวน 1 คน ครูโรงเรียนแม่พริกวิทยา จำนวน 27 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 30 คน และผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 30 คน โดยใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

ขอบเขตตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. ปัจจัยในการดำเนินงาน ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การบริหารจัดการ ความรู้ความ เข้าใจในการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน และการมีส่วนร่วมใน การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครู ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงของนักเรียน การมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้ปกครอง/ชุมชน ความพอเพียงของงบประมาณ และระยะเวลาที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรม

2. แนวทางการดำเนินงาน ได้แก่ การดำเนินงานในด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านพัฒนาบุคลากร ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา และด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และชุมชน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 1) แนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก
- 2) แนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง
- 3) แนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ
- 4) แนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการดำเนินงานในโรงเรียนต้นแบบตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาโรงเรียนแม่พรักวิทยา อำเภอแม่พรัก จังหวัดลำปาง” ในครั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องตรงตามความเป็นจริง และ ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ คณะผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) คณะผู้วิจัยศึกษาค้นคว้า เอกสาร ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย การตรวจสอบร่องรอยเอกสาร เช่น แผนปฏิบัติการและเอกสารประกอบ บันทึกการประชุม ร่องรอยปรากฏนำผลรายงานการประชุมไปปรับปรุงพัฒนางาน คำสั่ง/ประกาศ รายงานผลการปฏิบัติงาน/รายงานผลการจัดกิจกรรม ผลการวัดความสำเร็จ กิจกรรมแต่ละโครงการ แผนการติดตามประเมินผล เครื่องมือการติดตามประเมินผล รายงานการวิจัย แผนการนิเทศ/บันทึกผลการนิเทศ/ภาพนิ่ง/วิดีโอทัศน์ เอกสารการระดมทุน/ระดมทรัพยากร รายงานการใช้ทรัพยากร ฯลฯ เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน อีกทั้งนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทาง การกำหนด กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม (Field Research)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ คณะผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

2.1 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เป็นคำถามปลายเปิด ใช้สัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้บริหาร สถานศึกษา เป็นคำถามเกี่ยวกับประเด็นการจัดระบบบริหารจัดการด้านนโยบาย ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านบริหารทั่วไป

2) การสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง เป็น คำถามปลายเปิด ใช้สัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นผู้ปกครองของนักเรียน เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน การส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนนำเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ความภาคภูมิใจในการจัดการศึกษาของคณะครูและผู้บริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3) การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ เป็นคำถามปลายเปิด ใช้สัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นนักเรียน เป็นคำถามเกี่ยวกับประเด็นการสัมภาษณ์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ความรู้ความเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ความสำคัญในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน

4) การสนทนากลุ่ม

4.1) แนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม กลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นครูผู้สอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ประเด็นการสนทนากลุ่มเรื่องการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

4.2) แนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ครูแนะแนว ครูระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูผู้ดูแลกิจกรรมนักเรียน ประเด็นการสนทนากลุ่มเรื่องกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

4.3) แนวคำถามเพื่อสนทนากลุ่ม ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ครูผู้รับผิดชอบด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา ประเด็นการสนทนากลุ่มเรื่อง การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา

4.4) แนวคำถามเพื่อสนทนากลุ่ม ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ครูผู้รับผิดชอบด้านการพัฒนาบุคลากร ประเด็นการสนทนากลุ่มเรื่องด้านการพัฒนาบุคลากร

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งนำข้อมูลมาจัดระเบียบจัดหมวดหมู่ และแบ่งประเภทของข้อมูลให้เป็นระบบ ตามประเด็นที่กำหนดตามกรอบแนวคิดวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ ความน่าเชื่อถือของปัจจัยต่าง ๆ โดยแบ่งกลุ่ม ประเภท และสร้างความสัมพันธ์ เชื่อมโยงตามกรอบแนวคิด นอกจากนี้ยังใช้การวิเคราะห์ด้วยการแบ่งเวลาออกเป็นช่วง ๆ (Time-Series Analysis) เพื่อง่ายต่อการวิเคราะห์ และทำความเข้าใจกระบวนการตามความเป็นจริงที่สอดคล้องกับบริบท และสภาพแวดล้อมตามช่วงเวลา จากนั้นจึงนำเสนอโดยการบรรยายเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

แนวทางการดำเนินงานในโรงเรียนต้นแบบตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาโรงเรียนแม่พริกวิทยา อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง คณะผู้วิจัยจะนำเสนอแนวทางการดำเนินงานในโรงเรียนต้นแบบตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา แต่เนื่องด้วยแนวทางการดำเนินงานมีพัฒนาการและการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ช่วงเวลาที่จัดแบ่งนั้นจึงมีความคาบเกี่ยว ซึ่งกันและกัน และมีความสัมพันธ์กันอย่างแยกจากกันมิได้ คณะผู้วิจัยจึงนำเสนอแนวทางการดำเนินงานในแต่ละด้านโดยจำแนกได้เป็นช่วงเวลาที่สำคัญ 3 ช่วง เพื่อให้เห็นข้อมูลที่มีการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง คือ

ช่วงที่ 1 : ช่วงเริ่มต้น (พ.ศ. 2550)

ช่วงที่ 2 : ช่วงเรียนรู้ฝึกฝน และเติบโต (พ.ศ. 2551)

ช่วงที่ 3 : ช่วงสืบสานและถ่ายทอด (พ.ศ. 2552 - ปัจจุบัน)

ช่วงเริ่มต้น (พ.ศ. 2550)

แนวทางการดำเนินงานในโรงเรียนต้นแบบตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนแม่พริกวิทยา อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง ด้านนโยบาย โรงเรียนมีการจัดระบบการบริหารจัดการโดยยึดหลักธรรมาภิบาล มีโครงสร้างและกระบวนการบริหาร โดยยึดหลักกรอบงานแบ่งออกเป็น 4 ฝ่าย โดยมีการจัดแผนปฏิบัติการที่มุ่งปลูกฝังให้นักเรียนมีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน เป็นคนดี มีคุณธรรม ผู้บริหารเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงส่งเสริมให้ ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของและสนับสนุนการปฏิบัติงานของโรงเรียน

แนวทางการจัดระบบการบริหารจัดการด้านวิชาการ จัดแผนงานด้านวิชาการเพื่อส่งเสริมให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการสู่การเรียนการสอน โดยมีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดทำแผนโครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยส่งเสริมให้บุคลากรเข้าร่วมการประชุม อบรม สัมมนา ศึกษา ดูงานแหล่งเรียนรู้ตลอดจนมีการดูแลรักษาปรับปรุงอาคารสถานที่และจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาอย่างเหมาะสมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการอยู่อย่างพอเพียง

แนวทางการดำเนินงาน ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ได้จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนโดยการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยมี ครู วิทยากรในท้องถิ่นเป็นผู้ให้ความรู้ มีฐานการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน

แนวทางการดำเนินงานด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีแผนงาน/โครงการและผู้รับผิดชอบ ในงานแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนและให้คำปรึกษาแก่นักเรียน สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาตนเองได้

แนวทางการดำเนินงานด้านการพัฒนาบุคลากรส่งเสริมให้บุคลากรเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการ ดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจ หน้าที่

แนวทางการดำเนินงานด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนบริหารอาคารสถานที่และจัดการแหล่งเรียนรู้ ผู้ปกครองให้การ สนับสนุนวิทยากรท้องถิ่นและงบประมาณ

จากแนวทางการดำเนินงานพบว่า ปัจจัยที่สนับสนุนในการดำเนินงานได้แก่ การใช้ภาวะ ผู้นำและระบบการบริหารจัดการที่ดี มีการวางโครงสร้างการบริหารงาน การมีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนและส่งเสริมงานวิชาการ การสนับสนุนให้บุคลากรได้พัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ การมีส่วนร่วมดูแลรักษาปรับปรุงอาคารสถานที่ การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียน การสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้ เรียนมี หลากหลายสอดคล้องกับสภาพสังคมตลอดจนมีแหล่ง เรียนรู้ที่หลากหลายโดยได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองและชุมชน

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ได้แก่ กระบวนการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน บุคลากรมี ภาระงานที่รับผิดชอบมาก การระดมทรัพยากรจาก ภายนอกยังมีน้อย ชุมชนมีบทบาทในการมีส่วน ร่วมในการจัดการศึกษา ค่อนข้าง น้อย การมีส่วนร่วมของบุคลากรและผู้เรียนในการจัดกิจกรรม ตลอดจนบุคลากรบางส่วนยังขาดความตระหนักในการเข้ารับการอบรม ประชุม สัมมนา ศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาตนเอง

ช่วงเรียนรู้ ฝึกฝน และเติบโต (พ.ศ. 2551)

หลังจากผ่านกระบวนการในช่วงเริ่มต้น ทำให้พบว่า แนวทางการดำเนินงานในโรงเรียน ต้นแบบตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านนโยบายนอกจากโรงเรียนมีการจัดระบบการ บริหารจัดการ โดยยึดหลักธรรมาภิบาลแล้วยังมีการจัดระบบบริหารแบบการบริหารเชิงระบบ (PDCA) มีการพัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพการดำเนินงานโดยกำหนดโครงสร้างงานออกเป็น 5 ฝ่าย ได้แก่ งานบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณและแผน งานบริหารงานทั่วไป งาน บริหารงานบุคคล งานบริหารงานกิจการนักเรียน เพื่ อมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แนวทางการดำเนินงาน ด้านการจัดการด้านวิชาการ มีการกำหนดส่งเสริม บูรณาการหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนและจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นตลอดจนจัดสรร ทรัพยากรท้องถิ่นสนับสนุนงานวิชาการที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียน การสอน

แนวทางการดำเนินงาน ด้านการจัดการงบประมาณ มีการวางแผนการบริหารจัดการของ สถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการ

บริหารงบประมาณ ผู้รับผิดชอบการเบิกจ่าย การบริหารการจัดการงบประมาณตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาอย่างโปร่งใส และมีการติดตามผลการใช้งบประมาณ

แนวทางการดำเนินงานด้าน การบริหารจัดการด้านบุคลากร บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดแผนงาน โครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา มีผู้รับผิดชอบในโครงการ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต และมีแผนติดตามผลการดำเนินงานตาม โครงการ

แนวทางการดำเนินงานด้าน การบริหารจัดการด้านบริหารทั่วไป ส่งเสริมให้ผู้เรียนและบุคลากรมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา ปรับปรุง อาคารสถานที่และจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมกับภูมิสังคม ตลอดจนมีส่วนร่วมในการประสานสัมพันธ์ กับชุมชนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการอยู่อย่างพอเพียง

แนวทางการดำเนินงานด้านหลักสูตรในการเรียนการสอนสถานศึกษาได้จัดหน่วยการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกระดับชั้นและได้มีการนิเทศติดตาม มีการสำรวจ วิเคราะห์ ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นตลอดจนสภาพของปัญหาและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อทั้งทางบวกและทางลบต่อการจัดการ เรียนการสอน หน่วยการเรียนรู้ บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แนวทางการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานแนะแนว และระบบช่วยเหลือนักเรียนมี การจัดกิจกรรมส่งเสริมการวางแผนชีวิต ทั้งด้านการเรียนและการประกอบอาชีพ โดยใช้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีการกำหนดแผนงาน โครงการมุ่ง ส่งเสริมกิจการนักเรียนให้อยู่อย่างพอเพียงโดยมีกิจกรรมที่หลากหลายและสอดคล้องกับภูมิสังคมเพื่อบริการสังคมและสาธารณประโยชน์ตลอด จนผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและพัฒนาสถานศึกษา

แนวทางการดำเนินงาน ด้านการพัฒนาบุคลากร บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน โครงการพัฒนาบุคลากร สถานศึกษาจัดประชุม อบรมสัมมนา ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ให้แก่บุคลากรเพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติหน้าที่ มีการระดมทรัพยากรเพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แนวทางการดำเนินงานด้านจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม ผู้เรียน บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการใช้ ดูแล รักษา ปรับปรุงอาคารสถานที่ มีการสร้างฐานการเรียนรู้แปลงเกษตร แหล่งเรียนรู้สัตว์และพืชเศรษฐกิจ

แนวทางการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนมีการประสานสัมพันธ์

กับชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วม ในการส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น การใช้ประโยชน์จากบุคลากรและทรัพยากรของชุมชน

ปัจจัยที่ส่งเสริมความสำเร็จ ระบบการบริหารจัดการที่ดีและการวางโครงสร้างการบริหารงาน การกำหนดโครงการส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน สนับสนุนให้บุคลากรได้รับการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ มีหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลาย มีการสร้างฐานการเรียนรู้ ผู้ปกครองและชุมชนได้ให้การส่งเสริมกิจกรรมของโรงเรียน

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค กระบวนการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน บุคลากรมีภาระงานมาก การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อศึกษามีน้อย การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการจัดกิจกรรมนอกสถานที่ บุคลากรบางส่วนยังขาดความตระหนักในการเข้ารับการอบรม

ช่วงสืบสานและถ่ายทอด (พ.ศ. 2552)

มีการจัดระบบบริหารจัดการโดยยึดหลักการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ เน้นการมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันโดยใช้หลักคุณธรรมจริยธรรม มีการแบ่งฝ่ายงานออกเป็น 5 ฝ่าย มีการกำหนดเป้าหมายเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง มีการกำหนดนโยบายแผนงาน โครงการ และกิจกรรมและการปรับเพิ่มเติมแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ ให้ครอบคลุมการพัฒนาการศึกษาตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินงานตามแผนอย่างเป็นระบบ มีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง มีแผนงานส่งเสริมงานวิชาการที่เหมาะสม มีโครงการกิจกรรมครอบคลุมทุกกลุ่มงานและทุกระบบชั้นมีการติดตามผลการปฏิบัติงานตลอดจนมีการดำเนินการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนางานส่งเสริมด้านวิชาการ การบริหารจัดการด้านงบประมาณ มีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณสถานศึกษาสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมในการใช้งบประมาณตลอดจนนำผลการติดตามมาพัฒนาปรับปรุงการบริหารจัดการเพื่อให้ได้ผลดียิ่งขึ้น มีแผนงานโครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาและบุคลากรในศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาอำเภอแม่พริก มีการขยายผลและเผยแพร่ผลงานสู่ภายนอกสถานศึกษา การบริหารจัดการด้านบริหารทั่วไป ใช้ประโยชน์อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ และใช้ประโยชน์จากบุคลากรและทรัพยากรของชุมชน

แนวทางการดำเนินงานด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน มีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการถอดบทเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับคณะครูและมีการขยายเครือข่ายสู่ศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาอำเภอแม่พริกและได้ปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่น โดยนักเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร

แนวทางการดำเนินงานด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นักเรียนและชุมชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน โครงการและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นำผลการดำเนินงานใน ปีที่ผ่านมา พิจารณาและดำเนินการแก้ไขปรับปรุงพัฒนากิจกรรมให้ได้ผลดียิ่งขึ้นเน้นให้มีการจัดกิจกรรม ที่หลากหลายสอดคล้องกับสภาพภูมิสังคมเกิดความสนใจและสมัครใจและมุ่งเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษาและชุมชนของตนเอง

แนวทางการดำเนินงานด้าน การพัฒนาบุคลากร มีการพัฒนาปรับปรุง โครงการกิจกรรม พัฒนาบุคลากรให้ดียิ่งขึ้น มีการเผยแพร่ขยายผลสู่ภายนอกสถานศึกษา การจัดบรรยากาศและ สภาพแวดล้อมมีการพัฒนาบรรยากาศด้านคุณธรรม มีการจัดโครงการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปรับปรุงและพัฒนาอาคารสถานที่ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และเปิด โอกาสให้ชุมชนเข้ามาใช้สถานที่และแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาร่วมกัน

แนวทางการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนมีการพัฒนาการมีส่วนร่วม โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ปกครองและชุมชนได้ร่วมกิจกรรมของโรงเรียน

ปัจจัยที่ส่งเสริมความสำเร็จ ได้แก่ การกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน โดยเฉพาะกระบวนการ เปลี่ยนแปลงและอนาคตที่ต้องการให้เป็น การมีแบบอย่างของบุคลากรที่ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง การ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดแสดงเผยแพร่ ประกวด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับ สถานศึกษา ท้องถิ่น ระดับเขตพื้นที่ การศึกษาและ ระดับประเทศ การจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ได้แก่ กระบวนการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานมาพัฒนา กระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา การติดตามผลการปฏิบัติ โครงการส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน

อภิปรายผล

ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการดำเนินงาน และปัจจัยที่สนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ในการดำเนินงานใน โรงเรียนต้นแบบตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนแม่พริก วิทยา อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง ที่ควรนำมาอภิปรายผล มีดังนี้

แนวทางการดำเนินงานใน โรงเรียนต้นแบบตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนแม่พริกวิทยา อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง การจัดแผนการดำเนินโครงการและกำหนด บทบาทหน้าที่ ให้ครอบคลุมชัดเจน จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอและเหมาะสม วิโรจน์ สารรัตนะ (2546) กล่าวว่า การบริหารการศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายโดยอาศัย หน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญคือ การวางแผน การจัดองค์กร การนำ และการควบคุม และสันติ รุ่ง สมัย (2550) กล่าวว่าแนวทางการช่วยเหลือพัฒนาการพัฒนาคุณภาพโรงเรียน ควรมีแนวทางการ พิจารณาจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสม ควรมีการดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอย่าง

ต่อเนื่อง และผู้บริหารจำเป็นต้องมี ความรู้ ความสามารถในการบริหาร ดำเนินงานในการจัด
แผนการดำเนินโครงการและกำหนดบทบาทหน้าที่ อย่างครอบคลุม ชัดเจน สอดคล้องกับ บุญมี
ณเรชอด (2545) ได้ศึกษาสมรรถนะที่ จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาต่อการรองรับการปฏิรูป
การศึกษาว่า ต้องมีความสามารถในการสร้างความศรัทธาให้กับผู้ร่วมงาน ทำงานเป็นทีม มีความรู้
ความสามารถ ซื่อสัตย์โปร่งใส เป็นผู้ประสานงานที่ดี ส่งเสริมสนับสนุนผู้ร่วมงานและเป็น
แบบอย่างที่ดี

บุคลากร หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วม ในการวางแผนการดำเนิน โครงการและเข้าใจใน
กระบวนการดำเนินงาน เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับถวิล
เกื้อกูลวงศ์ (2530) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผนจะเพิ่มปณิธานความมุ่งมั่นต่อเป้าหมาย
และวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ เป็นกลยุทธ์ที่จะทำให้บรรลุถึงการตัดสินใจ เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อ
การบริหารให้บรรลุผลสำเร็จ นับว่าเป็นกระบวนการที่เป็นวงจรซึ่งประกอบด้วย การยอมรับปัญหา
และระบุรายละเอียดของปัญหา วิเคราะห์ปัญหา สร้างกฎเกณฑ์สำหรับการแก้ปัญหาที่เชื่อถือได้
อย่างมีระบบ พัฒนาแผน งาน โครงการ และการดำเนินการวางแผน รวมทั้งการตรวจสอบและ
ประเมินผลการปฏิบัติงานและ กิติมา ปรีดีดิกล (2529) อธิบายว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผนจะ
ช่วยให้ทุกคนเข้าใจขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบได้ดีขึ้น มีการปรึกษาหารือกันเกี่ยวกับการ
กำหนดวัตถุประสงค์ แผนงาน โครงการรวมตลอดปี และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจจะช่วยให้ทุกคน
สามารถทำงานได้เต็มความสามารถยิ่งขึ้น ทำให้เป้าหมายหลักขององค์การและวัตถุประสงค์ของ
หน่วยงานย่อมเชื่อมโยงและประสานกันดีขึ้น

การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงาน และหลักของปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียง การสร้างความตระหนักในการทำงาน ดังที่ ณรงค์วิทย์ แสนทอง กล่าวว่า การพัฒนาคน
แบบ Inside Out Approach เป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาคนโดยมุ่งเน้นการพัฒนาจากภายใน (ทัศนคติ
แรงจูงใจ อุปนิสัย) สู่อการพัฒนาภายนอก (ความรู้ ทักษะ พฤติกรรม) เพราะถ้าเราสามารถพัฒนาสิ่งที่
อยู่ภายในใจของคนได้แล้ว การพัฒนาความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของคนก็สามารถทำได้ง่ายขึ้น
วรารณาง ชูแก้ว (2551) กล่าวว่า ครูมีบทบาทที่สำคัญที่สุดที่คอยช่วยเหลือดูแล ให้ความรู้แนะนำ
สั่งสอนปลูกฝังให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการยึดถือปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาดำเนินชีวิต ไม่
ว่าจะเป็นภาระพึ่งตนเอง ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเองการวางแผนการใช้จ่ายของตนเอง ใช้
จ่ายในสิ่งที่จำเป็น และพอประมาณกับฐานะของตน เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นหรือ
เล่าประสบการณ์เกี่ยวกับการแบ่งปันสิ่งของเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นและการบำเพ็ญตนให้เป็น ประโยชน์
ต่อส่วนรวม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยสอดแทรกคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความ
อดทน ความเพียร ใช้สติและปัญญาในการดำรงชีวิต การอนุรักษ์และสืบสานขนบธรรมเนียม
ประเพณีวัฒนธรรมที่ดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น

การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้หลากหลายและน่าสนใจ พัฒนาให้เกิดความ
น่าสนใจของผู้เรียน พร้อมทั้งจะเรียนรู้ บูรณาการสอดแทรก แนวคิดต่าง ๆ ตามหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งทางโรงเรียน ได้จัดหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียง ดังที่ วีระศักดิ์ ชมภูคำ กล่าวว่า ครูผู้สอนเป็นผู้ที่อยู่ในระดับ ปฏิบัติการที่ใกล้ชิดกับผู้เรียน
มากที่สุดและเป็นผู้มีส่วนในการพัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียน โดยตรง การปรับเปลี่ยนแนวคิดหรือ
ทัศนคติในการจัดการเรียนการสอนของครู นอกจากครูผู้สอนต้องมีความรู้แม่นยำในเนื้อหาสาระที่
จะให้การเรียนรู้กับผู้เรียนแล้ว ยังต้องมุ่งเน้นเชิง กระบวนการและเชิงบูรณาการให้มากขึ้น โดย
ครูผู้สอนจะต้องปรับวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นตามศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการวัด
ประเมินผลที่ตรงกับความรู้ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน มีการใช้สื่อการเรียนการสอนอย่าง
หลากหลาย เหมาะสมกับสถานการณ์ สกิดส์ลิวท์ อินทิพย์ (2546) ศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมทางการ
ศึกษาและการจัดการเรียนการสอนของครูส่งผลต่อค่านิยมอันจำเป็นเพื่อการดำรงชีวิตของนักเรียน
และพัฒนาภรณ์ ฉัตรวิโรจน์ (2545) ศึกษาพบว่า ครูมีบทบาทในการส่งเสริมความรู้เศรษฐกิจ
พอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษา

การดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอและการจัดประชุมชี้แจงการดำเนินงาน ผลการ
ดำเนินงานเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอเป็นการ
ดำเนินงานที่ทำให้สามารถรับรู้ของผลการปฏิบัติระหว่างการทำงาน ส่งผลให้การดำเนินงาน
ดำเนินไปได้ด้วยดี ด้ วยบุคลากรที่ได้รับการนิเทศ ติดตามอยู่เสมอ ดังที่ พันัส หันนาคินทร์ (2539)
กล่าวว่า การนิเทศ ติดตาม สังเกตการณ์ปฏิบัติงานและผลการทำงานทำให้ทราบถึงการดำเนินงานว่า
เป็นอย่างไรเพื่อการพัฒนา โดยให้บุคลากรเข้าร่วมอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานและนำมาขยายผลในทาง
ปฏิบัติเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงานมากที่สุด

พฤติกรรมของนักเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมตาม
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหลังการพัฒนาโครงการมีค่าเฉลี่ย สูงกว่าพฤติกรรมตามปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงก่อนการพัฒนาโครงการ มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก พฤติกรรมของนักเรียนนั้น
เมื่อมีการจัด โครงการที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียงนักเรียน นักเรียนอาจได้รับปลูกฝัง จากได้ทำกิจกรรมที่สอดแทรก แนวคิดของปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียง ในโครงการการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การ เป็น
แบบอย่างของครูที่ปฏิบัติและดำเนินชีวิตตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและมีความรู้ ความ
เข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากการได้รับการอบรม และศึกษาดูงาน สอดคล้องกับ
สมบัติ ตาปัญญา กล่าวว่า การพัฒนาพฤติกรรมนั้นทำได้โดยการสอนอบรมและทำตนเป็นแบบอย่าง
ที่ดี นำไปสู่พฤติกรรมปฏิบัติที่เหมาะสม และสอดคล้องกับแนวคิดของ ปรีชาพร

วงศ่อนุตรโรจน์ (2546) ที่กล่าวว่า การปลูกฝังพฤติกรรมที่เหมาะสมนั้นจำเป็นต้องปลูกฝังให้เกิดค่านิยม โดยการสร้างศรัทธาและความเชื่อในสิ่งที่สอนให้เกิดขึ้น แล้วให้ความรู้และความคิดรวบยอดถึงพฤติกรรมที่พึงประสงค์นั้นมีลักษณะอย่างไร มีวิธีการอย่างไรที่จะปฏิบัติ และสุดท้ายให้มีการปฏิบัติพฤติกรรมนั้น พยายามปลูกฝังให้เกิดพฤติกรรมเป็นนิสัย

ข้อเสนอแนะการนำผลการศึกษาไปใช้

จากการวิจัยในครั้งนี้มีข้อเสนอแนะในการวิจัย ดังนี้

แนวทางการดำเนินงานการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สิ่งที่สำคัญคือกระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ให้แก่ผู้บริหาร ครู บุคลากร นักเรียน ตลอดจนผู้ปกครองและชุมชน อย่างเป็นระบบ และเป็นขั้นเป็นตอน เพื่อสร้างความเข้าใจอย่างแท้จริง มีการกำหนดนโยบาย แผนงาน และโครงการร่วมกัน มีการกำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

1. ควรมีกระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ผู้บริหาร ครู บุคลากร นักเรียน ตลอดจนผู้ปกครองและชุมชนอย่างเป็นระบบ และเป็นขั้นเป็นตอน เพื่อสร้างความเข้าใจอย่างแท้จริง
2. ควรมีการจัดทำหลักสูตรเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนที่สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริงครบทุกรายวิชา และครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
3. ควรมีการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงและนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม
4. การบริหารงบประมาณเป็นไปตามแผนงาน โครงการตามลำดับก่อนหลังให้ชัดเจน
5. ควรวางแผนและติดตามการใช้ทรัพยากรในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุดและอย่างต่อเนื่อง

6. ควรมีกระบวนการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ตลอดจนการนำผลการติดตามมาพัฒนานโยบาย แผนงาน โครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

บรรณานุกรม

กิติมา ปรีดีดิลก. (2529). *ทฤษฎีการบริหารองค์กร*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทร - วิโรฒประสานมิตร.

ณรงค์วิทย์ แสนทอง. *การพัฒนาคนแนวทางใหม่: Inside Out Development Approach*. [ออนไลน์].

แหล่งที่มา: http://www.sema.go.th/files/Content/Non_formal/0013/83.pdf

[15 สิงหาคม 2552].

ถวิล เกื้อกุลวงศ์.(2530). *การบริหารการศึกษาสมัยใหม่ ทฤษฎี วิจัยและการปฏิบัติ* กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด.

บุญมี เณรยอด. (2545). *การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน: วิธีและวิถีไทย*. กรุงเทพมหานคร: วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.

ปิยะพร พูลเพิ่ม. (2551). *ศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมความสำเร็จในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน ของโรงเรียนฝ่ายกวางวิทยาคม (โรงเรียนนาร่อง) อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา*. การศึกษาอิสระปริญญา

ครุศาสตรมหาบัณฑิต , สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย .

สันติ รุ่งสมัย . (2550). *การบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่*

การศึกษานครปฐม เขต 2 [ออนไลน์] . แหล่งที่มา :

<http://school.obec.go.th/measoon/SBM.doc> [15 สิงหาคม 2552].

พนัส หันนาคินทร์(2539). *หลักการบริหารโรงเรียน*. กรุงเทพมหานคร :วัฒนาพานิช.

พัฒนาภรณ์ ฉัตรวิโรจน์ . (2545). *บทบาทของครูในการส่งเสริมความรู้เศรษฐกิจพอเพียงในมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดขอนแก่น . วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต*

สาขาวิชาสังคมวิทยาการพัฒนาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

โรงเรียนเชียงแสนวิทยาคม. (2549). โครงการพัฒนาจัดการศึกษา ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ

พอเพียงเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสมหามงคลสมัย

เฉลิมพระชนมพรรษา ครบรอบ 80 พรรษา. เชียงราย.

วรางคนาง ชูแก้ว. (2551). *การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของค่านิยมและพฤติกรรมตามปรัชญาของ*

เศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษา . วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิจัย

การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิโรจน์ สารรัตนะ. (2546). *การบริหารการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธ์. วีระศักดิ์

ชมภูคำ. การจัดการศึกษายุคใหม่...ในเขตพื้นที่.วารสารวิชาการ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรม

สามัญศึกษา เขตการศึกษา 8. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

http://www.nitesonline.net/warasan/1_werasak.doc [15 สิงหาคม 2552].

บรรณานุกรม

เกษม วัฒนชัย. (2550). เศรษฐกิจพอเพียงกับการศึกษา. วารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 5, 2 (เมษายน-มิถุนายน): 6-25.

คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. (2550). เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร. [Online]

Available: <http://www.sufficiencyeconomy.org/detail.swf>. [10 ธันวาคม 2552]

คณะทำงานขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านสถานศึกษาและเยาวชน. (2550). การขับเคลื่อน

เศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา. [Online] Available : <http://sufficiencyeconomy.org/mfiles/1164363279/exhibition.pdf>. [10 ธันวาคม 2552]

คณะทำงานขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้การสอน . (2549). หลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง .

[Online] Available: [http://sufficiencyeconomy.org/mfiles/1169485767/edu4\(11\).doc](http://sufficiencyeconomy.org/mfiles/1169485767/edu4(11).doc).

[10 ธันวาคม 2552]

ชาย โปธิสิตา. (2549). ศาสตร์และศิลป์แห่งงานวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร: อัมรินทร์
พริ้นท์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด มหาชน.

ณรงค์ฤทธิ์ ดอนศรี. (2542). การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการบริหารจัดการ

กิจกรรมการเรียนรู้ตามโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการ

ประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ณรงค์วิทย์ แสนทอง. การพัฒนาคนแนวทางใหม่: Inside Out Development Approach. [Online]

Available: http://www.sema.go.th/files/Content/Non_formal/0013/83.pdf

[15 มกราคม 2553]

ทีศนา แจมมณี. (2546). กิจกรรมการปลูกฝังค่านิยมเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพมหานคร :

เมธีทีป.

- ธนิยา เขาคำ. (2551). ศึกษางานวิจัยเรื่องการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของความสำเร็จในการใช้
หลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิ
และจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัย, สาขาวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ประเวศ วะสี. (2542). เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม แนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจสังคม.
กรุงเทพมหานคร หมอชาวบ้าน.
- ปรียานุช พิบูลสรารุช. (2550) การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. [Online] Available:
<http://sufficiencyeconomy.org>. [10 ธันวาคม 2552]
- ปรียานุช พิบูลสรารุช. (2549). การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง. เอกสารประกอบ
การบรรยาย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ปลัดกระทรวงศึกษาธิการสำนักงาน. (2550). การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา[Online] Available:
www.moe.go.th/sufficiency [10 ธันวาคม 2552].
- ปิยะพร พูลเพิ่ม. (2551). ศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมความสำเร็จในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
สู่การบริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน ของโรงเรียนฝายกวาง
วิทยาคม (โรงเรียนนาร่อง) อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา. การศึกษาอิสระปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
ฝ่ายวิชาการบริษัท สกานบู๊ทส์ จำกัด. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9
(พ.ศ.2545 – 2549). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สกานบู๊ทส์, 2546
- พระมหาศิริวัฒน์ อริยเมธี. (2547). “เศรษฐกิจพอเพียง...ชีวิตพอเพียง,” วารสารพุทธธรรมนำสุข
ในทุกภาค (หน้า 15-21).
- พีรภาว์ บุญเพลิง. (2550). ศึกษางานวิจัยเรื่องการพัฒนาตัวบ่งชี้ร่วมความสำเร็จในการดำเนินงาน
ของโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิ
และจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัย, สาขาวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- พีรเทพ รุ่งคุณากร. (2550). ตามรอยพระบาท ประชาชนผู้เศรษฐกิจพอเพียง วารสารครุศาสตร์ 5,1(9) (กุมภาพันธ์):
55-66.
- มูลนิธิชัยพัฒนา. เศรษฐกิจพอเพียง. (2550). [Online] Available: [http://www.chaipat.or.th/chaipat/
Content/porpeing/porpeing.html](http://www.chaipat.or.th/chaipat/Content/porpeing/porpeing.html). [12 มกราคม 2553]
- โรงเรียนเชียงแสนวิทยาคม. (2549). โครงการพัฒนาจัดการศึกษา ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียงเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสมหามงคลสมัย
เฉลิมพระชนมพรรษา ครบรอบ 80 พรรษา. เชียงราย.
- วรางคนาง ชูแก้ว (2551). การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของค่านิยมและพฤติกรรมตามปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษา วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- วิลาลินี พรรณรัตน์ศิลป์. (2551). ศึกษารูปแบบการดำเนินงานในโรงเรียนต้นแบบตามหลัก
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : การวิจัยพหุกรณีศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทย์และจิตวิทยา
การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2550). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการศึกษาไทย. วารสารวิทยจารย์ 107, 2 (ธันวาคม): 7-12.
- สุชาดา นันทะไชย. (2550). แนวทางการจัดการศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. [Online]
Available: <http://amin.edu.ac.th/article/suchada.doc>. [12 มกราคม 2553]
- สุวิมล ธนะผลเลิศ. (2550). การศึกษาและพัฒนาทักษะการคิดเพื่อปลูกฝังค่านิยมเศรษฐกิจพอเพียง
ตามแนวพระราชดำริ กรณีศึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนห้วยทรายประชาสรรค์ อำเภอชะอำ
จังหวัดเพชรบุรี. [Online] Available: <http://www.thairesearch.org/result/result.php?id=5577>. [12 มกราคม 2553]
- สุวัฒน์ วิวัฒน์านนท์. (2550). การศึกษาพอเพียงตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพมหานคร : ซี.ซี.นอล
ลิคัจ้ดิงส์
- สุเมธ ดันดีเวชกุล. (2542). “การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ” ใน วัน พัฒนา 2542 .
กรุงเทพมหานคร : กรมพัฒนาชุมชน.
- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ . (2550). แนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา [Online] Available: <http://www.bps2.moe.go.th> [10 ธันวาคม 2552].
- อภิชัย พันธเสน, สรวิชญ์ เปรมชื่น และ พิเชษฐ์ เกียรติเดชปัญญา. (2546). การประยุกต์
พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม.
กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.